

8

8 Drift

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

MANTIK - MUHAZEME

SÖZEL YETENEK

AKIL YÜRÜTME

DENEMELERİ

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DENEMELERİ

30
DENEME

VIDEO
ÇÖZÜMLERİ

18.11.2019 - 4. DERSHA
17.01.2020 - 5. DERSHA
16.04.2020 - 6. DERSHA
GENEL - 14. DENEME

SON VİRAJ
YAYINLARI

SELÇUK ÇETİN

1. Deneme

1. Avrupalı devletler zamanla bilimsel bilgiyi teknolojiye aktarıp buhar gücüyle çalışan gemiler icat ettiler ve dokuma fabrikaları kurdular. Böylece Sanayi İnkılabı doğdu. Küçük üretim atölyelerinin yerini büyük fabrikalar, insan gücünün yerini ise makine gücü aldı. Makineler sayesinde üretim hızla arttı. Artan üretimle birlikte ham madde ve pazar ihtiyacı da arttı. Avrupalı devletler ihtiyaç duydukları ham maddeyi henüz sanayileşmemiş ülkelerden karşılayıp ürettikleri ürünleri de aynı ülkelerde pazarladılar. Böylece sömürgecilik doğdu ve kısa sürede gelişti. Osmanlı Devleti sanayileşmenin gerisinde kaldığı için sanayileşen devletler Osmanlı topraklarına göz dikti ve bu durum hem Osmanlı'nın sanayileşen devletlerin açık pazarı hâline gelmesine hem de toprak kaybetmesine neden oldu.

Parçada verilen bilgilere bakılarak Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı Devleti'ne etkileriyle ilgili,

- I. Sınır daralması yaşamıştır.
- II. Ticari hayatta yabancıların etkileri artmıştır.
- III. Seri üretime geçerek ekonomik kazançlar elde etmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) II ve III. D) I, II ve III.

2. Osmanlı Devleti XIX. yüzyılda Avrupalı devletlerden yüksek faizle borç alarak giderlerini karşılamaya çalıştı. İlk kez Kırım Savaşı sırasında alınan borçlar büyük oranda israf edildi. Devlet, otuz yıl içinde borçlarının faizini dahi ödeyemez hâle gelerek iflas etti. Bunun üzerine alacaklı devletler Osmanlı yönetiminin çağrısıyla bir araya gelerek Düyun-u Umûmiye adında uluslararası bir teşkilat kurdular (1881). Osmanlı gelir kaynaklarının büyük bir kısmına el koyan bu teşkilat, vergileri topluyor ve alacaklı devletler arasında paylaşıyordu.

Parçada verilen bilgilere bakılarak Osmanlı Devleti'nin durumuyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Ekonomik bağımsızlığını kaybetmiştir.
B) Ekonomik açıdan dışa bağımlılığı azalmıştır.
C) Borçlarının tamamını ödemiştir.
D) Devletler arasında yeni bloklaşmaların oluşmasını sağlamıştır.

3. Mustafa Kemal'in çocukluk yıllarını geçirdiği Selânik, Rume-
li'de yer alan bir Osmanlı kentiydi. Limanıyla Ege Denizi'ne
açılan şehir, Osmanlı'nın Avrupa ile ticaretinde önemli bir ko-
numa sahipti. Selânik aynı zamanda demir yolu ile Manastır,
Belgrad ve İstanbul'a bağlanmaktaydı. Ayrıca kentte Türkler-
le birlikte Rum, Bulgar, Sırp ve Yahudiler yaşamaktaydı.

Buna göre Selânik şehrinin Mustafa Kemal'e;

- I. Avrupa'daki gelişmeleri yakından takip edebilme,
- II. kültürel etkileşime açık olma,
- III. farklı milletleri yakından tanıyabilme

katkılarından hangilerini sağladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) II ve III. D) I, II ve III.

1. Deneme

4. Atatürk, 1924 yılında Samsun'da öğretmenlere yönelik yaptığı bir konuşma esnasında Selânik Askerî Rüştiyesinden Fransızca öğretmeni Yüzbaşı Nakiyüddin Yücekök'ü görünce, "Şimdi burada bir kişiye rastladım. O, benim ortaokul birinci sınıfta öğretmenimdi. Bana ilk şeyleri öğretirken gelecek için ilk düşünceleri de vermişti. Efendiler! Açıklamak istiyorum ki ilk eğitim, ana-baba kucağından sonra okuldaki eğitiminin dilinden, vicdanından, terbiyesinden alınır." şeklinde konuşmasına devam etmiştir.

Verilen bilgilere bakılarak Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Fikir hayatının oluşmasında öğretmenlerinden etkilenmiştir.
B) Yaşantısında yabancılara yer vermemiştir.
C) Okul yıllarında yabancı dil öğrenmekten uzak durmuştur.
D) Askerî rüştiyede öğretmenleri yanlış yönlendirmelerde bulunmuştur.

5. 31 Mart Vakası adı verilen isyanı bastırmak için Selânik'te, Hareket Ordusu adıyla bir ordu hazırlandı. Bu ordunun ismini Mustafa Kemal koydu. Kurmay Başkanlığını Mustafa Kemal'in yaptığı Hareket Ordusu İstanbul'a gelerek isyanı bastırdı. Mustafa Kemal, 31 Mart Vakası'ndan sonra subayların siyasete karışmasının tehlikelerini sezmişti. Subaylar arasında yayılan partililik düşüncesi orduda düzen ve disiplinin bozulmasına neden olmuştu. Mustafa Kemal bu durumun gelecekte, vatanın bekası için tehlikeli sonuçlar doğurabileceğini görmüştü.

Buna göre 31 Mart Vakası Mustafa Kemal üzerinde hangi etkiyi meydana getirmiştir?

- A) İsyanlarla mücadelede siyasi desteklere ihtiyaç duyulduğu
B) Ordu ile siyasetin keskin çizgilerle ayrılması gerektiği
C) Ordu düzeninin siyasiler tarafından oluşturulması gerektiği
D) Vatanın kurtuluşu için siyasetçilere ihtiyaç duyulduğu

6. Milliyetçilik düşüncesinin etkisiyle Osmanlı Devleti ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun yönetimi altında yaşayan milletler bağımsızlıklarını kazanmak için harekete geçmişti. Bağımsızlık hareketleri Balkanlardaki Slavları kendi yönetimi altında birleştirmek isteyen Rusya tarafından da destekleniyordu. Rusya'nın Panславizm olarak adlandırılan bu politikasının yanı sıra sıcak denizlere inmek için Boğazları ve İstanbul'u ele geçirme gibi projeleri de vardı. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ve Osmanlı Devleti ise Rusya'nın bu hayallerinin önüne geçebilmek için Almanya ile yakınlaşmak zorunda kalmıştı. Birinci Dünya Savaşı öncesinde dünya siyasetine yön veren önemli olaylardan bir diğeri de sömürgecilik yarışıydı. Sömürgecilik yarışı 19. yüzyılın sonlarına doğru İtalya ve Almanya'nın siyasi birliklerini tamamlamalarıyla daha da hızlandı. Bu devletlerden Almanya askerî gücüne güvenerek en güçlü rakip olarak gördüğü İngiltere'nin Afrika ve Uzak Doğu'daki sömürgelerini ele geçirmeye çalıştı. Bir yandan da Balkanlar ve Ön Asya'daki etkinliğini arttırmak için Berlin-Bağdat demir yolu projesini hayata geçirdi. Askerî ve ekonomik alanda Almanya kadar güçlü olmayan İtalya ise dikkatini önce Kuzey Afrika'ya, ardından da Ege Denizi üzerinden Batı Anadolu'ya çevirdi.

Parçadaki bilgilerde Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasında etkili olan;

- I. çağdaşlaşma hareketleri,
II. Sanayi İnkılabı,
III. Fransız İhtilali

durumlarından hangilerine değinilmiştir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) II ve III. D) I, II ve III.

7. Osmanlı yöneticileri, ilk ittifak teklifini İngilizlere yani İtilaf Devletleri'ne yaptılar. Bunda Almanya'ya karşı duyulan kırılgınlığın da etkisi vardı. Çünkü Osmanlı yöneticileri son dönemde yaptıkları savaşlarda, müttefik bildikleri Almanlardan destek görememişti. İngiltere ile müttefik olunması hâlinde ise, Osmanlı Devleti üzerindeki Rus baskısının İngilizler tarafından önlenebileceğini düşünüyorlardı. İtilaf Devletleri ise Osmanlı Devleti'nin tarafsız kalmasını sağlamak istiyorlardı.

Buna göre İtilaf Devletleri'nin Osmanlı Devleti'ni tarafsız bırakmakla;

- I. yeni cephelemler açılarak savaş alanının genişlemesini önlemek,
- II. Boğazlar üzerinden Rusya'ya yardım ulaştırabilmek,
- III. Almanları kendi saflarında tutabilmek

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmek istedikleri söylenebilir?

A) Yalnız I.	B) I ve II.
C) II ve III.	D) I, II ve III.

8. Erzurum Kongresi'nde alınan kararlardan bazıları şunlardır:

- Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez.
- Yabancı işgal ve müdahalesine karşı Osmanlı Hükûmeti vazifesini yapamaz hâle gelirse millet topyekûn direnişe geçecek ve kendini savunacaktır.
- Osmanlı Hükûmeti vatani koruyamaz ve istiklali sağlayamazsa geçici bir hükûmet kurulacaktır.
- Kuvâ-yı Millîye'yi tek kuvvet olarak tanımak ve millî iradeyi hâkim kılmak esastır.

Buna göre Erzurum Kongresi'nin verilen kararlarına bakılarak;

- I. tam bağımsızlık,
- II. topyekûn mücadele,
- III. millî egemenlik

düşüncelerinden hangilerinin ön plana çıktığı söylenebilir?

A) Yalnız I.	B) I ve II.
C) II ve III.	D) I, II ve III.

9. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın ağır hükümlerine rağmen Osmanlı devlet adamları Wilson İlkelerine güvenerek sakin bir şekilde olayları takip ettiler. Gittikçe ağırlaşan şartlar sonucu Ahmet İzzet Paşa Hükûmeti, ardından da Tevfik Paşa Hükûmeti istifa etti. Damat Ferit Paşa tarafından yeni hükûmet kuruldu. Padişah ve Damat Ferit Paşa; işgallerin geçici olacağını düşünüyor ve halktan işgaller karşısında sakin kalmalarını, aşırı tepki vermemelerini istiyordu. Mustafa Kemal Paşa ise Mondros Ateşkes Antlaşması'nın doğuracağı felaketi seziyor ve en büyük tepkiyi bu antlaşmanın ülkeyi yabancı işgaline açık bırakan hükümlerine gösteriyordu.

Buna göre Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması karşısında Osmanlı yönetimi nasıl bir tavır sergilemiştir?

- A) Teslimiyetçi bir tutum içerisinde olmuşlardır.
- B) Planlı bir şekilde işgalleri engellemeye çalışmışlardır.
- C) Vatansever kişileri bir araya getirerek işgallere tepki göstermişlerdir.
- D) Mücadeleci bir tavır takınmışlardır.

1. Deneme

10. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra başlayan işgaller karşısında Damat Ferit Hükûmetinin sessiz kalması Türk halkını harekete geçirdi. Halk işgallere engel olabilmek için cemiyetler kurdu. Bu dönemde kurulan bazı cemiyetler şunlardır:

Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti

Yunanistan'ın Doğu Trakya'yı işgalini engellemek için kuruldu. Mavri Mira Cemiyetine karşı mücadele etti.

Redd-i İlhak Cemiyeti

İzmir ve çevresinin Yunanlara verilmesini önlemek için kuruldu. Bölgedeki millî direnişi teşkilatlandırmak için Balıkesir ve Alaşehir'de kongreler düzenledi.

İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti

İzmir'in Yunanlar tarafından işgalini önlemek için kuruldu. Bölgenin Türk yurdu olduğunu kanıtlamak için çalışmalar yürüttü.

Buna göre Türk halkının Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri kurması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Ülke topraklarının dışa bağımlı hâle getirilmek istenmesiyle
- B) Damat Ferit Hükûmetine zaman kazandırılmak istenmesiyle
- C) İşgaller karşısında teşkilatlanarak seslerini duyurmak istemeleriyle
- D) Dış baskılara daha hızlı boyun eğilmek istenmesiyle

2. Deneme

1. Fransız İhtilali'nin sonuçları Osmanlı Devleti üzerinde, etkili oldu. İhtilalle birlikte hürriyet, eşitlik, adalet ve milliyetçilik gibi fikirler dünyaya yayıldı. Özellikle milliyetçilik fikri çok uluslu imparatorlukları olumsuz etkiledi. Fransızlar milliyetçilik fikrini “Her millete bir devlet” sloganıyla dış politikada bir araç olarak kullandılar. Bu fikrin en fazla etkilediği devletlerden biride Osmanlı Devleti oldu. Milliyetçilik fikrinden etkilenen Osmanlı sınırları içerisindeki azınlıklar, Avrupalı devletlerin de kışkırtmasıyla isyan etmeye başladılar. Sırplarla başlayan isyanlar diğer azınlıklara yayıldı. Birçok millet Osmanlı Devleti'nden ayrıldı. İsyancının etkisi devletin özellikle Doğu Avrupa ve Balkan topraklarında daha yıkıcı oldu. İsyancılar sonucunda Balkanlar da huzur bozuldu.

Buna göre Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ne etkileriyle ilgili olarak,

- Beraberinde getirdiği fikir akımları sınır daralmalarına neden olmuştur.
- Ülke sınırlarında huzur ortamı bozulmuştur.
- Ülkede yaşayan azınlıkların bağımsızlık mücadelesine girmesine neden olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I.	B) I ve II.
C) II ve III.	D) I, II ve III.

2. Aşağıda Mustafa Kemal'in bir anısına yer verilmiştir.

“Çocukluğuma ilişkin hatırladığım ilk şey, okula gitmek meselesiyle ilgilidir. Bu meseleden dolayı annemle babam arasında bir mücadele vardı. Annem mahalle mektebine gitmemi istiyordu. Gümrük dairesinde memur olan babamsa o zaman yeni açılan Şemsi Efendi Okuluna devam etmemden ve yeni yöntem üzerine okumamdan yanaydı. Sonunda babam işi ustaca çözdü. Önce mahalle mektebine başladım. Böylece annemin gönlü yapılmış oldu. Birkaç gün sonra da mahalle mektebinden ayrılıp Şemsi Efendi Okuluna yazıldım.”

Bu parçaya göre Şemsi Efendi Okulunun Mustafa Kemal'in,

- yeniliklere açık olma,
- askerî okula yönelme,
- geleneksel yöntemlerle eğitim alma

durumlarından hangilerinin oluşmasına katkı sağladığı söylenebilir?

A) Yalnız I.	B) I ve II.
C) II ve III.	D) I, II ve III.

3. Mustafa Kemal'in okuyup etkilendiği düşünürlerden biri “Vatan Şairi” olarak tanınan Namık Kemal'dir. Vatan sevgisi ve hürriyet gibi konuları coşkulu bir şekilde işleyen Namık Kemal, genç Mustafa'nın kalbinde vatan sevgisi ve hürriyet aşkı gibi duyguların yerleşmesine yardımcı olmuştur. Mustafa Kemal meclis konuşmalarında Namık Kemal'in şairlerinden de örnekler vermiştir. Yabancı yazarlardan özellikle Fransız İhtilali'ne zemin hazırlayan Montesquieu (Monteskiyö) ve Jean Jockques Rousseau'nun (Jan Jak Russo) fikirleri Mustafa Kemal üzerinde etkili olmuştur.

Verilen bilgilere bakılarak Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- Yabancı yazarlar onun üzerinde vatanseverlik konusunda daha fazla etkili olmuşlardır.
- Namık Kemal yazdıklarıyla Mustafa Kemal'i yabancılaşmaya itmiştir.
- Yerli ve yabancı düşünürlerin fikirlerinden istifade etmiştir.
- Yabancı yazarlar sayesinde yabancı dile duyduğu ihtiyaç ve yönelme artmıştır.

2. Deneme

4. Osmanlılar Kuzey Afrika'daki Trablusgarp, Tunus ve Cezayir için "garp ocakları" tabirini kullanırlardı. Tunus ve Cezayir Fransa tarafından işgal edilmiş, Osmanlı Devleti'nin elinde sadece Trablusgarp kalmıştı. Siyasi birliğini geç tamamladığı için sömürge yarışında geride kalan İtalya, gelişen sanayisine ham madde ve pazar bulabilmek için Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki son toprağı olan Trablusgarp'a saldırdı. Osmanlı yönetimi, Trablusgarp'ı savunabilmek için bazı subayları gizlice bölgeye gönderdi. Aralarında Mustafa Kemal'in de bulunduğu bu subaylar kılık değiştirerek Trablusgarp'a gittiler. Mustafa Kemal önce vapurla Mısır'ın İskenderiye şehrine, oradan da "Mustafa Şerif" takma adıyla bir gazeteci olarak Trablusgarp'a geçti. Trablusgarp'a geçen Mustafa Kemal ve Enver Paşa gibi subaylar yerli halkı teşkilatlandırarak onları İtalyanlara karşı direnişe geçirdiler. Derne ve Tobruk'ta uygulanan bu taktik başarılı oldu. İtalyanlar sahil şeridinden öteye geçemediler.

Parçadaki bilgilere bakılarak Mustafa Kemal'in Trablusgarp'taki mücadelesiyle ilgili olarak,

- I. Vatansever duygularla hareket etmiştir.
- II. Askerî yeteneğiyle başarı elde etmiştir.
- III. Düşman birliklerine karşı tecrübesiz kalmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) II ve III. D) I, II ve III.

5. Amasya Genelgesi'ne göre;

- Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.
- Osmanlı Hükûmeti üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirememektedir. Bu durum milletimizi yok olmuş gibi göstermektedir.
- Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
- Milletin içinde bulunduğu durumu dünyaya duyurmak için her türlü baskıdan uzak, millî bir kurul oluşturulmalıdır.

Buna göre Amasya Genelgesi'nin verilen maddelerine bakılarak,

- I. Millî Mücadele'nin gerekçesi belirtilmiştir.
- II. Yaşanılan sıkıntılardan herkesin haberdar olması istenmiştir.
- III. Millî irade ön plana çıkartılmaya çalışılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) II ve III. D) I, II ve III.

6. İzmir'in işgali, işgallerin geçici olmayacağını göstermiş ve Millî Mücadele açısından bir dönüm noktası olmuştur. İşgallerin kalıcı olacağı ve artacağına inanılması üzerine Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerinin gayretleriyle askerî direniş güçleri oluşturuldu. Kuvâ-yı Millîye adı verilen bu birlikleri daha ziyade terhis edilen Osmanlı ordusunun subay kadroları yönetiyordu. Terhis edilen askerlerin de yer aldığı bu birliklere eli silah tutan kadın-erkek bütün vatanseverler katılabiliyordu. Büyük çoğunluğunu sivil halkın oluşturduğu bu birliklerin ihtiyaçları da yine halk tarafından karşılanıyordu. Kuvâ-yı Millîye birlikleri, düzenli ordu kurulana kadar işgalci devletlere karşı mücadele ettiler. BMM açıldıktan sonrada meclise karşı çıkarılan isyanların bastırılmasında görev aldılar.

Verilen bilgilere bakılarak Kuvâ-yı Millîye ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ortaya çıkmalarında ülke topraklarının işgal altında olması etkili olmuştur.
- B) Üyeleri vatani kurtarma çabasıyla hareket etmişlerdir.
- C) Düzensiz birliklerdir.
- D) Osmanlı Devleti'nin destekleriyle kurulmuşlardır.

7. Aşağıdaki haritada I. Balkan Savaşı öncesi ve sonrasındaki durum gösterilmiştir.

I. Balkan Savaşı öncesi

I. Balkan Savaşı sonrası

Buna göre haritalara bakılarak I. Balkan Savaşı'yla ilgili olarak Osmanlı Devleti'nde,

- I. Savaş sonunda toprak kaybı yaşamıştır.
- II. Toprakları içerisinde yeni devlet ortaya çıkmıştır.
- III. Ülke nüfusunda büyük bir artma meydana gelmiştir.

durumlarından hangilerinin ortaya çıktığı söylenebilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

8. Mondros Ateşkes Antlaşması'na göre;

- Boğazlar, açık olacak ve İtilaf Devletleri'nce işgal edilecektir.
- Sınırların korunması ve iç güvenliğin sağlanması için gerekli askerin dışında Osmanlı ordusu terhis edilecektir.
- Bütün savaş gemilerine, taşıt, araç, gereç, silah ve cephanelere el konulacaktır.
- Tüm telsiz, telgraf hatlarının kontrolü; Toros tünelleri ve bütün demiryollarının denetimi İtilaf Devletleri tarafından sağlanacaktır.
- İtilaf Devletleri'nin esirleri derhâl serbest bırakılacak, Osmanlı esirleri serbest bırakılmayacaktır.
- İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit eden bir durum olursa herhangi bir stratejik noktayı işgal edebilecektir.

Buna göre Mondros Ateşkes Antlaşması'nın verilen maddelerine bakılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Osmanlı Devleti savunmasız hâle getirilmek istenmiştir.
 B) Ülkede birlik ve beraberliğin oluşmasına engel olunmak istenmiştir.
 C) Osmanlı topraklarındaki işgallere hukuki dayanak oluşturulmak istenmiştir.
 D) Ermeni Devleti'nin kurulması için ortam sağlanmak istenmiştir.

3. Deneme

1. Sanayisini yeni tekniklerle güçlendirip çağa uygun hâle getiremeyen ve Avrupa ile rekabet edemeyen Osmanlı Devleti'nde yerli sanayi gelişemedi. Osmanlı Devleti kalabalık nüfusu, yer altı ve yer üstü kaynaklarıyla Avrupalı devletler için iyi bir ham madde ve malların satılabilirdiği bir yer olarak görüldü. Kapitülasyonlar nedeniyle pazarlarını Avrupa mallarına karşı koruyamadı. Zamanla Osmanlı Devleti, Batılı devletlerden borç almak zorunda kaldı.

Verilen bilgilere bakılarak Osmanlı Devleti'nin durumuyla ilgili,

- I. Ekonomik olarak Avrupa ülkeleriyle rekabet edememiştir.
- II. Avrupalı devletlerin açık pazarı hâline gelmiştir.
- III. Uygulanan ticari ayrıcalıklar ülke ekonomisini dar boğaza sürüklemiştir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

2. Mustafa Kemal'in, Vatan ve Hürriyet Cemiyeti Selânik Şubesi'nin açılışı öncesinde arkadaşlarıyla yaptığı toplantıda "Arkadaşlar, bu gece burada sizleri toplamaktaki amacım şudur: ... Bu talihsiz memleketeye karşı önemli görevlerimiz vardır. Onu kurtarmak tek hedefimizdir. ... Tarih bugün biz evlatlarına bazı büyük görevler yüküyor. Ben, Suriye'de bir cemiyet kurdum... Buraya da bu cemiyetin temelini kurmaya geldim. Şimdilik gizli çalışmak ve teşkilatı şekillendirmek mecburidir. Sizden fedakârlıklar bekliyorum... Eskiymiş olan çürük yönetimi yıkmak, milleti hâkim kılmak, özette vatani kurtarmak için sizi göreve çağırıyorum." sözlerini kullanmıştır.

Buna göre Mustafa Kemal'in verilen sözüne bakılarak aşağıdaki kişilik özelliklerinden hangisine sahip olduğu söylenemez?

- A) Örgütleyicilik
- B) Vatanseverlik
- C) İleri görüşlülük
- D) Liderlik

3. Çocukluğundan itibaren okumaya büyük ilgi gösteren Mustafa Kemal'in siyasal ve sosyal düşüncelerinin gelişmesinde, Türk kültürü ve tarihini anlatan kitapların önemli katkısı olmuştur. Mustafa Kemal, gençlik yıllarında özellikle Ziya Gökalp'in görüşlerinden etkilenmiştir. Genç yaşta öğrendiği Fransızca, onun dünyayı yakından tanımasını ve izlemesini sağlamıştır. Hayatı boyunca okuma alışkanlığından vazgeçmemiştir. Okuduğu kitaplar, dünyadaki yeni gelişmeler, Atatürk'ün düşünce yapısının oluşmasında büyük rol oynamıştır. O, kelimenin tam anlamıyla gerçek bir düşünce adamıdır.

Parçadaki bilgilere bakılarak Mustafa Kemal ile ilgili olarak,

- I. Fikir hayatını geliştirip zenginleştirmek için büyük çaba harcamıştır.
- II. Öğrendiği yabancı dil dünyayı daha yakından tanımasına imkân sağlamıştır.
- III. Düşüncelerini uygularken başarılı olamamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

4. Birinci Dünya Savaşı'ndan yenilgiyle ayrılan Osmanlı Devleti, Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Anadolu'nun işgal edilmesine karşı tepkisiz kalmıştı. İşgallerin geçici olduğunu halka beyan ederek teslimiyetçi bir tutum içerisinde olmuştur. Bunun üzerine halk vatan topraklarını teslim etmemek için mücadele azmini artırarak çeşitli girişimlerde bulunmuştur.

Buna göre;

- I. Kuvâ-yı Millîye teşkilatları oluşturmaları,
- II. Osmanlı Devleti'nin tavırlarını desteklemeleri,
- III. direniş cemiyetleri kurmaları

durumlarından hangileri halkın işgaller karşısında mücadele edeceğinin kanıtı durumundadır?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) I ve III.
- D) I, II ve III.

8. Aşağıda Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda savaştığı cepheler gösterilmiştir.

Buna göre haritadaki bilgilerden faydalanarak Osmanlı Devleti ile ilgili olarak,

- I. Sınırlarının geniş olması savaştığı cephe sayısının da artmasına neden olmuştur.
- II. Kıtalar arasındaki geçişleri engellemek için cepheler açılmıştır.
- III. Kendi toprakları dışında da yer alan cephelerde savaşmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

3. Deneme

9. Birinci Dünya Savaşı'nın bazı önemli nedenleri şunlardır:

- ham madde ve sömürge arayışı,
- İngiltere ve Almanya arasındaki ekonomik rekabet,
- silahlanma yarışının hızlanması,
- Fransız İhtilali'nin getirdiği milletçilik akımının etkisi,
- Fransızların Alsas-Loren bölgesini Almanlardan geri almak istemesi,
- devletler arası bloklaşma,
- Avusturya'nın ve Rusya'nın Balkanlar üzerindeki çıkar çatışmaları,
- siyasi birliğini geç tamamlayan Almanya ve İtalya'nın siyasi dengeleri değiştirmesi.

Buna göre Birinci Dünya Savaşı'nın verilen nedenlerine bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ülkeler birbirlerine karşı ekonomik üstünlük sağlama çabası içerisine girmişlerdir.
- B) Topraklara sahip olma düşüncesi ülkelerin birbirlerine karşı cephe almalarına neden olmuştur.
- C) Savaşın ortaya çıkmasında ülkelerin sanayilerini geliştirmek için gerekli malzemelere ulaşma isteği etkili olmuştur.
- D) İngiltere'nin Rusya üzerindeki emelleri savaşın kızışmasına neden olmuştur.

10. Mustafa Kemal Sivas Kongresi'ndeki konuşmasında şu sözlerle yer vermiştir:

“İç ve dış bağımsızlığımızı yitirmek istemiyoruz. Kentlerimizin bir an önce bayındırlaştırılmasına ve demir yollarımız, kara yollarımız ve limanlarımızın yapımına yardım etmek isteyecek yabancı sermaye sahiplerinin yardımlarını seve seve kabul ederiz. Yeter ki iç ve dış bağımsızlığımızı ve yurdumuzun bütünlüğünü zedeleme gibi gizli düşünceleri olmasın.”

Buna göre Mustafa Kemal'in verilen sözünde vurguladığı düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulusal bağımsızlığı koruma
- B) Millî egemenliği gerçekleştirme
- C) Askerî güce ağırlık verme
- D) Dışa bağımlı bir yaşam sürme

4. Deneme

1. Dağılıma hâlindeki toplulukları birtakım yeniliklerle bir arada tutmak için "Tanzimat Fermanı" ilan edildi. Bütün ülke halkı için ilan edilen ferman; halka eşit haklar verilmesi ve mal ve can güvenliğinin sağlanması amaçlarına yönelikti. Ferman- da, daha iyi bir yönetim için yeni yasaların çıkarılacağı, vergi ve askerlik işlerinin düzene konacağı, yargılamanın yasalara uygun, açık ve adil olacağı belirtiliyordu. Din ve milliyetleri ne olursa olsun hak ve çıkarları eşitlenen topluluklardan bir Osmanlı milleti oluşturmaya çalışan Tanzimat Dönemi yöneticileri, iç ve dış etkenlerin engelleri nedeniyle başarıya ulaşamadılar. Yine de Tanzimat Fermanı demokratikleşme, laikleşme ve çağdaşlaşma çabalarına katkı sağlamıştır. Tanzimat Fermanı ile tanınan hakları yetersiz gören Avrupa devletlerinin baskısı ile 1856'da "Islahat Fermanı" ilan edildi. Fermanın amacı, Müslüman olmayan Osmanlı topluluklarının Müslümanlarla her yönden eşitliğini sağlamaktır.

Parçadaki bilgilere bakılarak Osmanlı Devleti ile ilgili,

- I. Ülkedeki bozulan düzen tekrar sağlanmak istenmiştir.
- II. Yenilik hareketleriyle azınlıkların ülkeye olan bağlılıkları artırılmak istenmiştir.
- III. Tanzimat Fermanı ve Islahat Fermanı ile toplumsal eşitlik sağlanmaya çalışılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) II ve III. D) I, II ve III.

2. Mustafa Kemal'in ailesi onun eğitimine büyük önem vermişti. Okul çağına geldiğinde eğitime hangi okulda başlayacağı anne ve babası arasında küçük bir fikir ayrılığına yol açtı. Annesi eğitime geleneksel eğitim veren mahalle mektebinde, babası ise yeni açılan ve eğitimde yeni yöntemler uygulanan bir okulda başlamasını istiyordu. Sonuçta ikisinin de istediği oldu. Önce annesinin isteğiyle Hafız Mehmet Efendi Mahalle Mektebine başladı, kısa süre sonra ise Şemsi Efendi Okulu- na geçerek babasının isteği doğrultusunda yeni yöntemlerle eğitim gördü.

Buna göre Mustafa Kemal'in okula başlama durumuyla ilgili anne ve babasının görüşlerine bakıldığında anne- siyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Gelenekçi bir yapıdadır.
B) Yeniliklerin uygulanması taraftarıdır.
C) Modern eğitim yöntemlerinin uygulanmasını istemektedir.
D) Batı kültürünün uygulanması taraftarıdır.

3. Mustafa Kemal Fransız düşünürleri dışında Amerika Birleşik Devletlerinin ilk başkanlarından George Washington (Corç Vaşington) ve Abraham Lincoln'den (Linkoln) de esinlenmiştir. Onların hayat ve eserlerinden ilham aldığı 1923'te görüştüğü bir Amerikalı gazeteciye belirtmiştir. Türk Kurtuluş Savaşı ile ABD Bağımsızlık Savaşı arasında paralellik kurmuş, Washington ve Lincoln'un Birleşik Devletlerin şerefi ve kurtuluşu için yaptıkları çalışmalardan etkilendiğini vurgulamıştır. Mustafa Kemal'in düşüncelerinin ve yaptıklarının temelinde akılcılık vardır. Akli ve bilimi yol gösterici olarak kabul etmekteydi.

Parçadaki bilgilere bakılarak Mustafa Kemal'in fikir ha- yatıyla ilgili,

- I. Yaptıklarında ve uygulamalarında yabancı yazarların ve devlet adamların etkisi bulunmaktadır.
- II. Yaptığı davranışların tamamında yabancıların etkisi altın- da kalarak bir hayat sürmüştür.
- III. ABD'nin bağımsızlık mücadelesi Türk Kurtuluş Savaşı'nı dolaylı da olsa etkilemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) I ve III. D) I, II ve III.

4. Deneme

4. Mustafa Kemal'in askerlikle ilgili yeteneklerini gösterdiği olaylardan biri de 1910'da Fransa'da gerçekleşen Picardie (Pikardi) Manevralarıdır. İngiliz ve Fransız birliklerinin düzenlediği bu manevralara Osmanlı ordusunu temsilen katılmıştır. Mustafa Kemal burada ilk kez uçağın bir savaş silahı olarak kullanıldığına şahit olmuştur. Sadece 1 yıl sonra bu silah ile Trablusgarp'ta tekrar karşılaşacaktır. Trablusgarp Savaşı, uçakların dünya savaş tarihinde silah olarak kullanıldığı ilk savaş olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu bu manevralara Binbaşı Selahaddin Bey ve Mustafa Kemal'i gözlemci olarak göndermişti. Mustafa Kemal'in tatbikat sonrasındaki sözleri ve yorumları Mareşal Foch'un dikkatini çekmiş, protokole aykırı olarak rütbesi albaydan küçük olduğu hâlde kendisini düzenlediği bir yemeğe davet etmişti.

Parçada verilen bilgilere bakıldığında Mustafa Kemal ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Devlet temsilcisi olarak yurt dışında görevler üstlenmiştir.
- B) Askerî yeteneği katıldığı çevrelerin dikkatinden kaçmamıştır.
- C) Askerî tecrübelerini artırıcı eğitimlere katılmıştır.
- D) Fikirleri askerî çevreler tarafından dikkate alınmamıştır.

5. Birinci Dünya Savaşı'nın özel nedenleri arasında şunlar vardır: Rusya ile Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, Balkanlara ve Doğu Avrupa'ya egemen olmak için çekişiyordu. Rusya'nın yürüttüğü Pan Slavizm ile Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun yürüttüğü Pancermenizm politikaları bu topraklar üzerinde mücadele hâlindeydi. Ayrıca Fransa, 1871'de meydana gelen Sedan Savaşı'nda Almanya'ya kattığı zengin kömür ve demir kaynaklarına sahip Alsace-Lorraine (Alsas-Loren) bölgesini geri almak istiyordu.

Buna göre Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Devletlerin çıkarlarının çatışması savaş ortamının çıkmasına neden olmuştur.
- B) Rusya ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun çıkarlarının örtüşmesi yakınlaşmalarında etkili olmuştur.
- C) Fransa ve Almanya ortak düşmana karşı birlikte hareket etmişlerdir.
- D) Verilen devletlerin Osmanlı Devleti'ne karşı ortak çıkarları yer almıştır.

6. Birinci Dünya Savaşı'nın Avrupa kıtasında yayılma belirtileri üzerine zor durumda kalacak olan Almanya, Osmanlı Devleti'nin ittifak önerisini yeniden gözden geçirdi. Olası bir dünya savaşında Osmanlı Devleti, bulunduğu coğrafi konumundan dolayı önemli bir rol üstlenebilirdi. İttifak Devletleri'nin güçleri bölünmeli ve cephele genişlemeliydi. Osmanlı Devleti kendi yanlarında savaşa girerse hem Osmanlı Devleti'nin insan gücünden faydalanacak hem de yeni cephele açarak savaşın alanını genişleteceklerdi. Böylece Almanya'nın İttifak Devletleri çemberi içindeki yükü de hafifleyecekti. Osmanlı padişahının "halife" unvanından da yararlanmak istiyorlardı. Halife'nin yapacağı "kutsal cihat" çağrısı sonucunda İngiliz ve Fransız sömürgelerindeki milyonlarca Müslümanın bu çağrıya uyup ayaklanacağını hesaplıyorlardı.

Almanya'nın Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'ni kendi yanında savaşa sokma nedenleriyle ilgili,

- I. Osmanlı Devleti'nin jeopolitik konumundan faydalanmak istemiştir.
- II. Osmanlı Devleti'nin dinî gücünü kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak istemiştir.
- III. Savaş alanını genişleterek savaş yükünü hafifletmek istemiştir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

7. Aşağıda Mondros Ateşkes Antlaşması'nın bazı hükümleri ve alanları eşleştirilmiştir.

	Antlaşmanın Hükümü	Alanı
I.	Sınırların denetlenmesi ve iç düzenin korunması için gerekli olan birlikler dışında, Osmanlı orduları terhis edilecek; bütün savaş gemilerine, ordunun taşıt, araç, gereç, silah ve cephanesine el konacak.	Askerî
II.	Bütün liman ve tersanelerden İtilaf Devletleri yararlanabilecekler.	Ekonomik
III.	Osmanlı Devleti'nin elindeki tüm savaş tutsakları serbest bırakılacak, buna karşılık Türk tutsaklar İtilaf Devletleri buyruğunda kalacak.	Askerî
IV.	Kömür, akaryakıt vb. kaynaklarda satın alma kolaylığı sağlanacak.	Kültürel

Buna göre verilen hüküm ve alan eşleştirmelerinden hangileri doğrudur?

- A) I ve II. B) II ve III. C) I, II ve III. D) II, III ve IV.

8. Osmanlı Devleti, Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Anadolu'nun işgal edilmesine karşı tepkisiz kalmıştı. Bunun üzerine işgallere karşı siyasi mücadele veren bölgesel Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri kuruldu. Mondros Ateşkes Antlaşması ile Osmanlı orduları terhis edilince ortaya çıkan askerî boşluk, halkın işgallere karşı kendiliğinden mücadele etme gerekliliğini doğurdu. Kuvâ-yı Millîye birlikleri adı verilen bu güçler, işgalci orduları yıpratmak ve yavaşlatmak için mücadele verdiler.

Buna göre Kuvâ-yı Millîye'nin kurulma gerekçesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Ülkedeki siyasi yapılanmanın değiştirilmek istenmesiyle
B) Osmanlı Devleti'nin işgaller karşısında tepkisiz kalmasıyla
C) İtilaf Devletleri'nin desteklerinin alınmak istenmesiyle
D) Osmanlı Devleti'nin mücadelesine destek verilmek istenmesiyle

9. Mustafa Kemal 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktıktan sonra 25 Mayıs'ta Havza'ya geldi. 28 Mayıs'ta Havza Genelgesi'ni yayımladı. Genelge ile askerî ve mülki amirlere askerlerin terhis edilmemesi, silah ve cephanenin teslim edilmemesini bildirdi. Büyük devletlerin temsilcilerine ve Osmanlı Hükûmeti'ne işgallere karşı uyarı telgrafları çekilmesi isteğini belirtti. İzmir'in işgalinin kınanması için her yerde miting ve gösteriler yapılmasını istedi. Yapılacak olan bu gösterilerde düzenin korunması ve Hristiyan halka saldırı ve düşmanlık yapılmamasını belirtti. 30 Mayıs 1919'da Havza'da Mustafa Kemal'in de katıldığı bir miting yapıldı.

Buna göre Havza Genelgesi ile;

- I. ülkede birlik ve beraberliği sağlamak,
II. halkı işgaller karşısında bilinçlendirmek,
III. İtilaf Devletleri'nin tepkisini çekmemek

durumlarından hangilerinin hedeflendiği söylenebilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) II ve III. D) I, II ve III.